

СТАНОВИЩЕ

от Доц. д-р Тошо Йорданов Ганев, д.м.

Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“, гр. Варна

Факултет „Медицина“, УС „Урология“, Катедра „Хирургически болести“

Рецензент от научното жури определено със заповед на Ректора на МУ- Варна № Р- 109-584/17.12.2021 и протокол от ФС Протокол № 56/07.12.2021 г. г. по област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1. „Медицина“ и докторска програма „Урология“.

Кратки биографични данни и професионално развитие

Д-р Александър Максимов Сандулов е роден на 12.06.1977г. в гр.София. Завършва през 1996 г. средното си образование в Природоматематическа гимназия „Гео Милев“ - гр. Стара Загора. През 2002 г. завършва висшето си образование, специалност „Медицина“ в Медицински Университет – гр. София. Специализира и работи в МБАЛ „Университетска“ гр. Стара Загора от 2004г. Придобива специалност по Урология през 2010 г., а от 2018 г. е избран за асистент към катедра „Хирургически болести“, УС „Урология“, Факултет „Медицина“ в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна.

Още по време на следването по медицина д-р Сандулов, проявява интерес към хирургичните заболявания. От 1999г. е член на кръжока по обща хирургия в УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ към Трета хирургична клиника. След дипломирането си започва работа като лекар ординатор в ЦСМП – гр.Стара Загора. След специализацията си по Урология и успешно положен изпит за специалност през 2010г. е разпределен като лекар уролог в МБАЛ – Бургас. От 2011г. е назначен като лекар уролог в МБАЛ „проф. д-р Ст.Киркович“ гр.Стара Загора. От 2012г. започва работа като лекар уролог в УМБАЛ „Св.Марина“ гр.Варна, Урологична клиника ръководена тогава от доц. д-р А. Хинев, а понастоящем от доц. д-р Д.Анакиевски. Д-р Сандулов е член на БЛС, Българското урологично дружество, Европейска асоциация по урология.

Разработения от д-р Сандулов дисертационен труд на тема: КОМПЛЕКСЕН ПОДХОД ПРИ ДИАГНОСТИКАТА И ЛЕЧЕНИЕТО НА УСЛОЖНЕНИТЕ ОБСТРУКТИВНИ УРОПАТИИ НА ГОРНИЯ УРИНАРЕН ТРАКТ В УСЛОВИЯТА НА СПЕШНОСТ, разглежда и предлага решение на актуални и дискутабилни проблеми, свързани с диагностично- терапевтичната стратегия при пациенти с комплицирани хидронефози в българската система на здравеопазване. Понастоящем липсата на единно ръководство за поведение при горепосочените състояния допълнително осмисля положените усилия от автора, стремейки се да унифицира и улесни работата на уролозите работещи в клиники покриващи урологичната спешност.

Дисертационният труд съдържа общо 172 страници, онагледен е с 27 фигури, 60 таблици и 4 диаграми. Библиографската справка включва 317 заглавия, от които 16 на кирилица и 301

на латиница. Важен е опита на българските колективи работили и работещи над проблемите разгледани в дисертационния труд.

Литературния обзор е стегнат и в същото време подробно представя състоянието на проблема за клинично поведение при пациенти с усложнени обструкции на горните пикочни пътища. Изяснени са дискутабилните моменти както в диагностиката така и в лечението на тези пациенти. Представени са литературните данни за съвременните тенденции в оперативното лечение, както и първоначалните резултати от нововъведените методи.

Целта е ясно формулирана, а именно да се да се актуализира комплексния подход при диагностиката и лечението на усложнените обструктивни уропатии на горния уринарен тракт в условията на спешност.

Задачите които си е поставил дисертанта са свързани с оценка ефективността на използваните диагностични методи в практиката на Клиниката по урология, както връзката им с избора на съответното оперативно лечение. Уточняване показанията и усложненията на приложените методи за оперативно лечение на комплицирани хидронефрози в условията на спешност. Създаване на диагностично-лечебен алгоритъм на поведение при пациенти със спешни обструктивни уропатии. Оценка на първоначалните резултати и утвърждаване извършването на спешно уретероскопско лечение.

Задачите са правилно формулирани, свързани с целта и решими предвид опита и материала на институцията.

Материала използван за разработка на дисертационния труд са резултатите от клиничното проучване на 321 пациенти с усложнени обструктивни уропатии на горния уринарен тракт. Изключени са пациентите с вторични хидронефрози в резултат на обструкции на долните пикочни пътища. Уточнени са критериите за включване в проучването. Всички болни са хоспитализирани или преведени по спешност от други клиники в Клиниката по урология на УМБАЛ „Св.Марина“, гр. Варна, за периода 2018–2020 г. За диагностика са използвани анамнестични, клинични, лабораторни, образни, микробиологични и интраоперативни данни. Посочени са източниците на информация.

Методите за събиране на данни са разделени на три големи групи: диагностични, терапевтични(оперативни) и статистически. Диагностичните са разпределени в подгрупи на клинични, лабораторни, образни, микробиологични. Особено внимание е обърнато на АСА предоперативната класификация. Представен е опита със съвременните оперативни методи използвани в условията на спешност : ретроградната уретерна катетеризация, перкутанната нефростомия, спешна уретероскопия с отстраняване на причината за обструкцията и спешната нефректомия.

Резултатите и изводите са получени на основа честотно разпределение, описателен анализ, корелационни връзки и регресионен анализ от : социодемографски показатели, етиология, клинични симптоми, лабораторни резултати, микробиологични изследвания, образни изследвания, страна и степен на патологичния процес, анестезиологичен риск по АСА и

придружаващи заболявания, необходимост от хемодиализа, тип, етапност и дефинитивност на оперативно лечение, усложнения и леталитет. Систематизирани са усложненията на хидронефрозите на възпалителни, такива с остро увреждане на бъбречната функция и/или обостряне на съществуващо хронично такова и болкови и вегетативен синдром неконтролирани с медикаментозна терапия. Дисертанта застъпва тезата че при тези състояния правилното поведение е спешна хоспитализация, и спешна оперативна интервенция, като са представени данни за необходимостта от съпътстващо консервативно и/или хемодиализно лечение. По този начин са изведени и основните показания. Представен е диагностичния минимум за определяне на тези показания. Основно внимание е обърнато на връзката между клиничните симптоми, лабораторните показатели, образните изследвания, АСА и избора на последващо спешно оперативно лечение. В проучването си д-р Сандулов установява основните бактериални причинители на възпалителните усложнения на хидронефрозите, като има препратка и към тяхната бактериална чувствителност. В съвременната медицина това е един изключително актуален и сериозен проблем.

В обсъждането, дисертанта научно разисква и сравнява получените резултати с тези на водещи колективи, като се стреми обективно да направи достоверни изводи по поставените задачи.

Като естествен завършек на дисертационния труд е представения **алгоритъм** за спешно диагностично и терапевтично поведение при пациенти с различни усложнения на обструкциите на горния уринарен тракт, съобразен с етиологията, общото състояние, АСА, степента на хидронефроза и др.

Изводите отговарят на въпросите които дисертанта си е поставил в задачите и обобщават обективните резултати на дисертацията:

- Диагностиката и лечението на усложнените форми на обструктивни уропатии на горния уринарен тракт е актуален проблем засягащ урологичните клиники покриващи спешните състояния. Въпреки че водеща етиологична причина остава уролитиазата (54,5%), все по голям дял заемат и онкологичните заболявания(17,1%) заедно с обструктивните уретерални усложнения(29,9%) от лечението им.
- Анализът на резултатите от лечението на пациентите с различните усложнения на хидронефрозите за проследявания период показва че независимо от индивидуалните характеристики на всеки пациент, спешната диагностика и лечение по алгоритъм имат добър резултат както за пациента така и за лечебните звена.
- Най честото усложнение на обструктивните уропатии е уроинфекцията.
Тя заема 67% от случаите под формата на обструктивен пиелонефрит или уросепсис. Най често изолирания причинител е *Escherichia coli*. 36,17%, следвана от *Enterococcus faecalis* с 13,48%, и *Pseudomonas aeruginosa* с 11,35%. Предвид високия дял на полирезистентни щамове, в разгърнатите случаи препоръчваме емпирично лечение с карбапенеми.
- В диагностиката на комплицираните случаи важна роля играят клиничните и лабораторни изследвания с репери CRP, ПКК, азотни тела, йонограма. Комбинирането на УЗД и нативен КАТ има висока диагностична стойност както за диагностиката на дилатация на ПКС така и за определяне типа за обструкция. Комплексно получените данни от тези изследвания като цяло са достатъчни за избора и решението относно типа на последващата спешна урологична интервенция.
- Изборът на метода за оперативното лечение се определя основно от етиологията на

обструкцията, общото състояние на болния и степента на дилатация на ПКС. Оценката по АСА подпомага обективизирането на общото състояние.

- Основните методи за спешна декомпресия на бъбрека са ретроградното уретерално стентирание и перкутанната нефростомия. Спешната нефростомия свързана с комплицирана обструкция на ГПП е рядко използвана и само като краен вариант на животозастрашаващи септични състояния неподлежащи или неповлияни от друго лечение.
- Най общо при пациентите в тежко общо състояние, опит за незабавна ПНС е добро решение при липса на абсолютни противопоказания. От останалите пациенти при тези с уролитиаза спешното ретроградно, уретерално стентирание е препоръчителен метод на избор. Пациентите със малигнени обструкции и липса на абсолютни противопоказания се предлагат за спешна ПНС. Болните с доброкачествена по произход стеноза се подлагат на ретроградно стентирание. При неуспех се конвертира към ПНС.
- При селектирани пациенти спешната уретерореноскопия с отстраняване на причината за обструкция се утвърждава като ефективен и безопасен метод, който все по широко навлиза в рутинната практика за лечение на острата бъбречна колика.

Според мен изложените **приноси** са приемливи и усмислят дисертацията, като три от тях са с подчертано приложно значение в урологичната практика.

1. Прецизирани са показанията за спешно оперативно лечение като е анализирано влиянието на етиологията, състоянието на пациентите, придружаващите заболявания и степента на хидронефроза върху избора между ретроградно уретерално стентирание или перкутанна нефростома за първоначална декомпресия.
2. Спешната уретероскопия с първично отстраняване на причината за обструкция е приложена като нов утвърждаващ се подход за поведение при остри бъбречни колики. Същевременно са анализирани безопасността, ефективността на метода и са уточнени показанията.
3. Изработен е диагностично- терапевтичен алгоритъм на действие при пациенти със суспектни компликации на обструктивни уропатии на ГПП, съобразен със здравната система на страната.

Предоставените публикации от докторанта са четири на брой и покриват изискуемата публикационна активност. Представеният автореферат е точен, направен качествено, според изискванията и отразява достоверно дисертационния труд.

В заключение: Дисертационния труд на д-р Александър Максимов Сандулов „КОМПЛЕКСЕН ПОДХОД ПРИ ДИАГНОСТИКАТА И ЛЕЧЕНИЕТО НА УСЛОЖНЕНИТЕ ОБСТРУКТИВНИ УРОПАТИИ НА ГОРНИЯ УРИНАРЕН ТРАКТ В УСЛОВИЯТА НА СПЕШНОСТ“ обсъжда група спешни урологични състояния в резултат на хидронефрозите. Те често водят до усложнения, някои от които с фатални последици за живота на болния. С тях се сблъскват и занимават уролози, нефролози и лекари в спешните отделения. Обхванат и систематизиран е достатъчен брой пациенти, с разнообразни етиологични причини, обединени от усложнената уропатия и необходимостта от спешно лечение. Представения алгоритъм може да послужи като ръководство с препоръки за клинично поведение при такива пациенти, би подпомогнал и подобрил

своевременната диагностика и лечение. Това определя актуалността на темата. Дисертационният труд на д-р Александър Максимов Сандулов съдържа оригинални резултати, които адекватно са изведени в приноси с научен и приложен характер. Разработеният дисертационен труд отговаря на съвременните изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ). Всичко това ми дава основание, в качеството си на вътрешен член на научното жури, да дам положителна оценка за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Александър Максимов Сандулов, докторска програма по „Урология“.

10.02.2022г.

Варна

.....
Доц. д-р Тошо Йорданов Ганев, д.м.

